

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 13.10.2020, sp. zn. 6 Tdo 1042/2020, ECLI:CZ:NS:2020:6.TDO.1042.2020.1

Číslo: 18/2021

Právní věta: Advokáta, který byl obviněnému soudem ustanoven jako obhájce pouze za účelem odstranění vad jím podaného odvolání (§ 251 odst. 2 tr. ř.), nelze považovat za obhájce disponujícího oprávněními v rozsahu uvedeném v § 41 odst. 5 tr. ř., tj. též právem podat za obviněného dovolání, a není tak obhájcem obviněného, jemuž je třeba doručit opis rozsudku odvolacího soudu (§ 130 odst. 2 tr. ř.). Na běh lhůty k podání dovolání podle § 265e odst. 2 tr. ř. nemůže mít žádný vliv skutečnost, že mu soud prvního stupně doručil opis takového rozsudku.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 13.10.2020

Spisová značka: 6 Tdo 1042/2020

Číslo rozhodnutí: 18

Číslo sešitu: 3

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Dovolání, Obhájce

Předpisy: § 130 odst. 2 tr. ř.

§ 251 odst. 2 tr. ř.

§ 265e odst. 2 tr. ř.

§ 41 odst. 5 tr. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud podle § 265i odst. 1 písm. c) tr. ř. odmítl dovolání obviněného P. R. podané proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci ze dne 12. 2. 2020, sp. zn. 31 To 483/2019, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Okresního soudu v České Lípě pod sp. zn. 3 T 89/2017.

I.

Rozhodnutí soudů nižších stupňů

1. Rozsudkem Okresního soudu v České Lípě ze dne 17. 9. 2019, sp. zn. 3 T 89/2017, byl obviněný P. R. (dále „obviněný“, případně „dovolatel“) uznán vinným přečinem krádeže podle § 205 odst. 1, 3 tr. zákoníku, jehož se dopustil skutkem specifikovaným ve výroku rozsudku.

2. Obviněný byl za tento přečin odsouzen podle § 205 odst. 3 tr. zákoníku k trestu odnětí svobody v trvání 16 měsíců, jehož výkon mu byl podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně

odložen na zkušební dobu v trvání 22 měsíců. Podle § 228 odst. 1 tr. ř. byla obviněnému uložena povinnost k náhradě škody poškozené B. M. ve výši 287 425 Kč. Se zbytkem svého uplatněného nároku byla poškozená podle § 229 odst. 2 tr. ř. odkázána na řízení ve věcech občanskoprávních.

3. O odvolání obviněného proti tomuto rozsudku rozhodl Krajský soud v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci rozsudkem ze dne 12. 2. 2020, sp. zn. 31 To 483/2019, jímž podle § 258 odst. 1 písm. d) tr. ř. zrušil napadený rozsudek a podle § 259 odst. 3 tr. ř. rozhodl tak, že obviněného uznal vinným přečinem krádeže podle § 205 odst. 1, 3 tr. zákoníku, jehož se dopustil tím, že v přesně nezjištěné době od 1. 7. 2015 do 31. 1. 2017 v XY, okres Č. L., z domu č. p. XY a přilehlých prostor, které užíval se svolením své bývalé manželky B. M., odcizil bez použití násilí věci, které měla B. M. částečně ve svém výlučném vlastnictví a částečně v podílovém spoluvlastnictví s obviněným, a to konkrétně věci vyjmenované v popisu skutku s uvedením jejich ceny, přičemž tak učinil ke škodě B. M.

4. Odvolací soud odsoudil obviněného za tento trestný čin podle § 205 odst. 3 tr. zákoníku k trestu odnětí svobody v trvání 16 měsíců, jehož výkon mu podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložil na zkušební dobu 22 měsíců. Podle § 228 odst. 1 tr. ř. mu uložil povinnost k náhradě škody poškozené B. M. ve výši 287 425 Kč. Podle § 229 odst. 2 tr. ř. odkázal tuto poškozenou se zbytkem svého uplatněného nároku na řízení ve věcech občanskoprávních.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

5. Proti citovanému rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci podal obviněný prostřednictvím svého obhájce JUDr. J. K. dovolání, jež opřel o dovolací důvody podle § 265b odst. 1 písm. g) a l) tr. ř.

6. Obviněný v první řadě vysvětluje, proč bylo dovolání podáno až po marném uplynutí dovolací lhůty. K tomuto mělo dojít z důvodu, že obhájce jemu ustanovený pro účely podání dovolání dne 15. 5. 2020 byl od 25. 5. 2020 hospitalizován a kvůli svému špatnému zdravotnímu stavu byl schopen podat dovolání až po uplynutí zmíněné lhůty. I přes tuto skutečnost obviněný apeluje na Nejvyšší soud, aby přijal a projednal podané dovolání, neboť existují objektivní důvody, pro které ustanovený obhájce nebyl schopen včas zpracovat dovolání ani zajistit své zastoupení jiným advokátem.

7. Obviněný uvádí, že v jeho věci došlo k nesprávnému právnímu posouzení skutku či jinému nesprávnému hmotněprávnímu posouzení. Pochybení soudů obviněný shledává zejména v tom, že nedošlo ke správnému posouzení problematiky společného jmění manželů a podílového spoluvlastnictví. Zároveň zmiňuje, že celý případ má civilně právní podklad. Došlo taktéž k pochybení spočívajícímu v tom, že jeho odvolání bylo zamítnuto, ač se jím odvolací soud dostatečně nezabýval. Pro takové rozhodnutí tudíž nebyly splněny podmínky, neboť odvolací soud se měl podrobněji zabývat otázkou, co bylo, či nebylo ve společném jmění manželů nebo podílovém spoluvlastnictví.

8. Závěrem svého dovolání obviněný navrhl, aby byl rozsudek soudu druhého stupně zrušen a věc mu vrácena k novému projednání a rozhodnutí.

9. Nejvyšší státní zástupce se vyjádřil k dovolání obviněného prostřednictvím státního zástupce činného u Nejvyššího státního zastupitelství, který uvedl, že z dostupného spisového materiálu vyplývá opožděnost podaného dovolání. Navrhl proto, aby je Nejvyšší soud odmítl podle § 265i odst. 1 písm. c) tr. ř. jako opožděně podané.

10. Obviněný prostřednictvím svého obhájce JUDr. J. K. zaslal k tomuto vyjádření svoji repliku. V této opakuje, že dovolání bylo podáno opožděně z důvodu špatného zdravotního stavu jemu ustanoveného

obhájce, který se ani nemohl spojit s jinými advokáty. V případném odmítnutí dovolání jako opožděného shledává porušení čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a spravedlnosti obecně.

III.

Posouzení podaného dovolání

11. Nejvyšší soud jako soud dovolací nejprve zkoumal, zda v této trestní věci je dovolání přípustné, zda bylo podáno v zákonné lhůtě a na místě, kde lze takové podání učinit, a zda jej podala oprávněná osoba. Shledal přitom, že dovolání obviněného je přípustné podle § 265a odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. ř. Dále zjistil, že dovolání bylo podáno oprávněnou osobou [§ 265d odst. 1 písm. c), odst. 2 tr. ř.] a na místě, kde ho lze učinit. Současně však shledal, že dovolání bylo podáno opožděně, byť splňuje obsahové náležitosti dovolání podle § 265f odst. 1 tr. ř.

12. V první řadě je namíste připomenout zákonnou úpravu vymezující lhůtu a místo podání dovolání. Podle § 265e odst. 1 tr. ř. se dovolání podává u soudu, který rozhodl ve věci v prvním stupni, do dvou měsíců od doručení opisu rozhodnutí, proti kterému dovolání směřuje. Jestliže se opis rozhodnutí doručuje jak obviněnému, tak i jeho obhájci a opatrovníku, běží lhůta od toho doručení, které bylo provedeno nejpozději (§ 265e odst. 2 tr. ř.). Podle § 265e odst. 3 tr. ř. je lhůta k podání dovolání zachována také tehdy, je-li dovolání podáno ve lhůtě u Nejvyššího soudu nebo u soudu, který rozhodl ve věci ve druhém stupni, anebo je-li podání, jehož obsahem je dovolání, dáno ve lhůtě na poštu a adresováno soudu, u něhož má být podáno nebo který má ve věci rozhodnout.

13. K běhu dovolací lhůty je třeba ještě zmínit, že podle § 60 odst. 2 tr. ř. lhůta stanovená podle týdnů, měsíců nebo let končí uplynutím toho dne, který svým jménem nebo číselným označením odpovídá dni, kdy se stala událost určující počátek lhůty. Přitom podle § 60 odst. 3 tr. ř. platí, že případně-li konec lhůty na den pracovního klidu nebo pracovního volna, pokládá se za poslední den lhůty nejbližší příští pracovní den.

14. Nejvyšší soud z předloženého trestního spisu zjistil, že opis rozsudku odvolacího soudu byl obviněnému doručen dne 12. 3. 2020, přičemž byl rovněž zaslán i JUDr. J. H., která však byla jako obhájkyň obviněného ustanovena soudem prvního stupně pouze pro účely odstranění vad odvolání podle § 251 odst. 2 tr. ř. Jmenované advokátce byl opis rozsudku odvolacího soudu doručen dne 16. 3. 2020. Toto datum však nemá žádný vliv na běh dovolací lhůty, neboť s ohledem na specifikum ustanovení této obhájkyň (toliko pro vypracování odvolání splňujícího obsahové náležitosti tohoto řádného opravného prostředku) ji není možno pokládat za osobu, které by bylo třeba doručovat opis rozhodnutí odvolacího soudu.

15. Přestože podle § 130 odst. 2 tr. ř. je nezbytné opis rozsudku doručit, má-li obviněný obhájce nebo opatrovníka, též těmto osobám, uplatnění tohoto ustanovení stran doručení opisu rozsudku odvolacího soudu jmenované advokátce soudem prvního stupně nepřicházelo v úvahu. Tuto totiž nebylo možno pokládat za obhájkyň obviněného v rozsahu povinností a oprávnění vymezených v § 41 tr. ř. Právě s ohledem na omezení úkolu obsaženého v opatření o jejím ustanovení a z něj vyplývající povinnosti a oprávnění toliko vyhotovit odvolání, které bude splňovat obsahové náležitosti vymezené v § 249 odst. 1 tr. ř., ji nebylo možno pokládat za osobu, s níž by bylo třeba v řízení vedeném proti obviněnému nadále komunikovat. Nebyla totiž oprávněna vykonávat obhajobu obviněného v řízení před odvolacím soudem (uvedený soud provedl řízení o odvolání, aniž by ji vyrozuměl o konání veřejného zasedání) či činit další úkony ve prospěch obviněného i po pravomocném ukončení jeho trestního stíhání (§ 41 odst. 5 tr. ř.).

16. Proto JUDr. J. H. ani nebyla oprávněna (na rozdíl od obhájce ustanoveného k obhajobě obviněného bez omezení jejího rozsahu toliko na určité úkony) podat za obviněného dovolání.

Vzhledem k tomu se ani neuplatnil režim upravený v § 265e odst. 2 tr. ř., tj. nutnost počítat počátek běhu lhůty k podání dovolání od pozdějšího data doručení opisu rozhodnutí soudu druhého stupně obhájci. Uvedená advokátka nebyla obhájkyň obviněného v době doručení opisu rozsudku odvolacího soudu soudem prvního stupně. Poslední den lhůty k podání dovolání obviněného tedy se zřetelem k výše uvedenému, tj. potřebě přihlížet jen k datu doručení opisu tohoto rozhodnutí pouze jemu, připadl na den 12. 5. 2020. Na uvedeném nemůže nic změnit ani již zmíněný fakt, že soud prvního stupně doručil opis rozsudku odvolacího soudu i JUDr. J. H.

17. Dovolání obviněného bylo prostřednictvím jemu nově ustanoveného obhájce JUDr. J. K., který mu byl pro zpracování a podání dovolání ustanoven soudem prvního stupně dne 11. 5. 2020, podáno až dne 23. 8. 2020. Je vhodné dodat, že datum ustanovení obhájce, který podal dovolání za obviněného, nemělo žádný vliv na běh dovolací lhůty, neboť ta se odvíjela od doručení opisu rozsudku odvolacího soudu obviněnému. Ten měl, hodlal-li dovoláním napadnout rozsudek odvolacího soudu, vyvinout patřičnou iniciativu (zejména neprodleně), aby podal tento mimořádný opravný prostředek v souladu se zákonnými požadavky, jak na ně byl upozorněn v poučení obsaženém v písemném vyhotovení rozsudku odvolacího soudu. V uvedeném směru jde proto zcela k jeho tíži, že se na soud, nadto způsobem kolidujícím s požadavky vyplývajícími z § 59 odst. 1 tr. ř. a souvisejících předpisů, obrátil až na konci zákonné dvouměsíční lhůty.

18. Nejvyšší soud uzavírá, že dovolání obviněného bylo podáno až po uplynutí lhůty pro jeho podání stanovené v § 265e odst. 1 tr. ř. a že tato lhůta nebyla zachována ani podle § 265e odst. 3 tr. ř.

19. K žádosti obhájce, aby přes tuto skutečnost bylo podané dovolání meritorně posouzeno, přísluší uvést následující. Zákon, konkrétně ustanovení § 265e odst. 4 tr. ř., bez výjimky (tzn. bez ohledu na okolnosti, za nichž došlo k marnému uplynutí lhůty k podání dovolání, tj. zda se tak stalo v důsledku subjektivních příčin či z objektivních důvodů) vylučuje navrácení lhůty k podání dovolání. Činí tak vzhledem k tomu, že dovolání je mimořádný opravný prostředek, který se podává proti pravomocnému rozhodnutí, a období, v němž by mohlo být pravomocné rozhodnutí ještě tímto způsobem zpochybněno, nelze dále prodlužovat.

20. Dovolací soud je při svém rozhodování povinen respektovat zmíněné ustanovení trestního řádu. Nemohl proto přiznat žádný význam apelu obhájce obviněného, aby přes zjevný nedostatek zatěžující podání tohoto mimořádného opravného prostředku (jeho podání po uplynutí zákonné lhůty), jej projednal a rozhodl o něm způsobem v něm navrženým.

21. Podle § 265i odst. 1 písm. c) tr. ř. Nejvyšší soud dovolání odmítne, bylo-li podáno opožděně, osobou neoprávněnou nebo osobou, která ho znovu podala, když ho předtím výslovně vzala zpět. V situaci, kdy dovolání zpracované obhájcem JUDr. J. K. bylo podáno až dne 23. 8. 2020, jej v kontextu shora uvedených skutečností a citovaného ustanovení trestního řádu Nejvyšší soud nemohl projednat po věcné stránce. Rozhodl o něm tedy podle § 265i odst. 1 písm. c) tr. ř. tak, že jej jako opožděné odmítl.